

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 3Co/66/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7111212603
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 06. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ladislav Duditš
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2012:7111212603.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v právnej veci žalobkyne G. Á., nar. XX.X.XXXX, bytom Košice, U. X, zastúpenej JUDr. Martinou Gombosovou, advokátkou so sídlom v Košiciach, Moldavská cesta 6, proti žalovanému: Rapid life životná poisťovňa, a.s., so sídlom v Košiciach, Garbiarska 2, IČO: XX XXX XXX, zastúpenému JUDr. Jánom Tajtákom, advokátom so sídlom v Košiciach, Ondavská 17, v konaní o určenie, že poistný vzťah trvá, o odvolaní žalovaného proti uzneseniu Okresného súdu Košice I z 20. októbra 2011, č.k. 17C 115/2011-232 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e uznesenie vo výroku o zamietnutí návrhu žalovaného na prerušenie konania podľa § 104 ods. 1 písm. b/ O.s.p.

O d m i e t a odvolanie proti výroku o zamietnutí návrhu žalovaného na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p..

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Košice I (ďalej iba súd prvého stupňa) uznesením z 20.10.2011 z zamietol návrh žalovaného zo dňa 13.7.2011 na prerušenie konania podľa ust. § 109 ods. 1 písm. b/ O.s.p. a písm. c/ O.s.p..

Súd prvého stupňa rozhodnutie odôvodnil tým, že písomným podaním z 13.7.2011 žalovaný požiadal konajúci súd o prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. b) O.s.p. s tým, aby podal Ústavnému súdu SR návrh na začatie konania o vyslovení neústavnosti všeobecne záväzného predpisu s Ústavou SR. Namietal, že s účinnosťou od 1.9.2005 došlo k zrušeniu Úradu pre finančný trh SR a k prenosu pôsobnosti tohto úradu na Národnú banku Slovenska bez toho, aby jej kompetencia bola upravená aj v článku 56 Ústavy SR. Namietala, že je preto povinnosťou súdu prerušiť konanie v súvislosti s tým, že NBS vykonávala dohľad nad činnosťou žalovaného podľa zákonnej úpravy danej ustanovením § 45 zákona č. 747/2004 Z.z. o dohľade nad finančným trhom a od 1.4.2008 zákona č. 8/2008 Z.z. o poisťovníctve, hoci k tomu podľa Ústavy SR nie je oprávnená.

Žalovaný ďalej namietal, že ustanovenia zákona č. 8/2008 Z.z. o poisťovníctve sú v rozpore s Ústavou SR a so Zmluvou o európskych spoločenstvách. Konkrétne sa jedná o ustanovenia § 48 ods. 1, 2, 3/ zákona č. 8/2008 Z.z., v ktorých sú vymedzené subjekty, predmet dohľadu a kto vykonáva dohľad (NBS). Podľa názoru žalovaného je NBS v zmysle Ústavy SR nezávislou centrálnou bankou a ústava neobsahuje ustanovenie, ktoré by Národnej banke Slovenska priznávalo postavenie orgánu štátnej správy, vykonávajúceho činnosti, ktoré predtým vykonával Úrad pre finančný trh. Súd prvého stupňa zistil, že na Okresnom súde Košice I sú vedené viaceré konania proti žalovanému s obdobným predmetom sporu. Okrem toho žalovaný v postavení žalobcu vedie spor proti Slovenskej republike zastúpenej NBS o náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci. Súd prvého stupňa skonštatoval, že predmetom konania je občiansko-právny nárok. Poistná zmluva uzavretá medzi účastníkmi konania bola zmluvou upravujúcou poistné plnenie pre prípad dožitia a pre prípad smrti podľa jej obsahu. Nesprávnosť prepočtu poistného spočíva podľa dohľadu vykonávajúceho orgánu v tom, že sadzby

poistného bolo potrebné vypočítať z nárokov, ktoré mali vzniknúť na poistné plnenie pre prípad dožitia a nie pre prípad smrti. Pre posúdenie prebiehajúceho sporu sú dôležité občiansko-právne predpisy upravujúce zmluvu o poistení, uzavretú medzi účastníkmi konania, nie právne predpisy upravujúce postavenie žalovaného ako podnikateľa. Súd prvého stupňa pokladá návrh žalovaného na prerušenie konania za neakceptovateľný pred rozhodnutím o otázke v konaní pred Najvyšším súdom SR.

Súd prvého stupňa je toho názoru, že žalovaný v konaní a postupom proti záverom dohľadu NBS mal možnosť namietat' správnosť svojich postupov pri vytváraní kalkulačných vzorcov potrebných pre uzavretie občiansko-právnych zmlúv a neústavnosť postupu NBS pri výkone dohľadu. Preto zamietol návrh na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. b) O.s.p.

Žalovaný tiež navrhol prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c) O.s.p. s tým, aby súd prvého stupňa predložil predbežnú otázku na rozhodnutie Súdnemu dvoru Európskych spoločností v znení, či sa môže sa čl. 105 a článok 109 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva a článok 14. bod 14.1 a bod 14.3 a článok 25 Štatútu Európskeho systému centrálnych bánk vykladať tak, že z vykonávania dohľadu nad poisťovacími podnikmi (poisťovňami) sú národné centrálné banky vylúčené a či sa môže sa článok 14. bod 14.4 Štatútu Európskeho systému centrálnych bánk vykladať tak, že národné centrálné banky môžu vykonávať funkciu dohľadu nad poisťovacími podnikmi (poisťovňami). Svoj návrh odôvodnil tým, že za súčasného právneho stavu mu bráni v ďalšom zotrvaní v právnom vzťahu, ktorý je predmetom tohto konania rozhodnutie Národnej banky Slovenska ako orgánu dohľadu o tom, že poistné v poistnom produkte UDP-K nebolo vypočítané v súlade s poistno-matematickými metódami pre výpočet poistného, že boli vypočítané a inkasované v nižšej výške ako mali byť a z tohto dôvodu sú poistné zmluvy v rozpore so zákonom o poisťovníctve.

Súd prvého stupňa poukázal na článok 234 Zmluvy o Európskych spoločnostiach, podľa ktorého je daná právomoc súdneho dvora Európskych spoločností, vydať rozhodnutie o prejudiciálnych otázkach, ktoré sa týkajú výkladu ZES. Súd prvého stupňa v odôvodnení podrobne opísal postavenie a práva Európskeho systému centrálnych bánk, Európskej centrálnej banky a úlohy Národnej centrálnej banky. Uviedol, že úlohy a ciele ESCB sú realizované aj prostredníctvom dohľadu nad obozretným podnikaním úverových inštitúcií a stability finančného trhu, pričom poisťovne sú z tohto dohľadu vylúčené. Súd prvého stupňa však uviedol, že predmetom konania je občiansko-právny nárok. Žalovaný sa domáha prerušenia konania so žiadosťou o rozhodnutie Súdnemu dvoru ES o verejnoprávnych predpisoch. Pre posúdenie predmetu sporu sú dôležité občiansko-právne predpisy upravujúce zmluvu o poistení uzavretú medzi účastníkmi, nie právne predpisy upravujúce dohľad nad poisťovníctvom, preto súd prvého stupňa dospel k záveru, že rozhodnutie o predbežnej otázke nie je potrebné pre rozhodnutie vo veci samej a návrh žalovaného na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c) O.s.p. zamietol.

Proti uzneseniu podal včas odvolanie žalovaný, pričom výslovne uvádza, že odvolanie smeruje proti uzneseniu v celom jeho rozsahu z dôvodov uvedených v ust. § 205 ods. 2 písm. f) O.s.p., pretože rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a podľa § 205 ods. 2 písm. a) O.s.p. s poukazom na ust. § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p., pretože účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Žalovaný predovšetkým namietal, že pre rozhodnutie o existencii právneho vzťahu medzi účastníkmi konania, ktorý by zakladal povinnosť žalovaného na žalované plnenie je potrebné rozhodnutie Ústavného súdu SR k otázke súladu niektorých ustanovení zákona č.8/2008 Z.z. o poisťovníctve s ústavou. K záveru o merite veci je možné dospieť iba na základe zváženia všetkých okolností prípadu a ich vyhodnotenia a iba aplikáciou všetkých tých právnych noriem, ktoré možno na daný špecifický skutkový stav aplikovať. Žalovaný tvrdí, že k ukončeniu poistenia s výplatou odkúpenej hodnoty došlo platne zo zákona pod vplyvom zmenených právnych pomerov, ku ktorým došlo nezávislé od jeho vôle. V príčinnej súvislosti s náhlou zmenou právnych pomerov bola vytvorená špecifická skutková situácia, ktorá umožnila ukončenie poistného v návaznosti na ust. § 493, § 50a ods. 3 a § 853 Obč. zákonníka o zániku záväzku za predpokladu podstatnej zmeny okolností oproti okolnostiam, za ktorých bol záväzok uzavretý. Podstatou náhle zmeny pomerov bolo zistenie nesprávnosti kalkulácie poistného produktu zo strany orgánu dohľadu a následné uloženie opatrenia na odstránenie zisteného nedostatku. Všeobecne záväzné predpisy, ktorých rozpor s Ústavou SR žalovaný namieta, sa týkajú veci, ktorá je predmetom konania. Pokiaľ by Ústavný súd SR skonštatoval rozpor napadnutých ustanovení zákona o poisťovníctve, týkajúcich sa najmä dohľadu NBS nad poisťovňami, môže dôjsť k zásadnej zmene v priebehu konania.

Záver súdu prvého stupňa o tom, že namietané predpisy sa veci netýkajú sa vymyká obsahu súdneho spisu, v ktorom sú obsiahnuté verejné listiny preukazujúce, že postup orgánu dohľadu ako je práva

úprava, z ktorej vychádza sa dotýka poisťných zmlúv, ktorých predmetom je poisťný produkt UDP-K a ktorých obsahom sú práva a povinnosti podmienené nárokmi z tohto produktu vyplývajúcimi. Záväzné zistenie NBS bráni žalovanému v ďalšom zotrvaní v právnom vzťahu. V prejednávanej veci je ústredným problémom poisťná matematika, ktorou sa Občiansky zákonník pri poisťných zmluvách vôbec nezaobera, pričom však poisťná matematika, teda stanovenie súm poisťného je základom vznikajúceho poisťno-právneho vzťahu a nevyplýva z občianskoprávných predpisov, ale z predpisov verejného práva upravujúcich činnosť žalovaného a jeho postavenie ako podnikateľa, pričom štát dodržiavanie týchto princípov vynucuje a ich porušovanie prísne sankcionuje. Preto nesúhlasí s právnym názorom súdu prvého stupňa o nedôležitosti predpisov verejného práva na prejednanú vec a o ich nepodstatnosti na správne právne posúdenie návrhu na prerušenie konania, a to aj vzhľadom na právnu úpravu, ktorá existovala v čase vzniku poisťného vzťahu.

Pri posudzovaní právnych vzťahov nie je možné existujúcu právnu úpravu striktne rozdeliť na vzťahy súkromnoprávne a verejnoprávne, ale na základe tohto rozdelenia len normy súkromného alebo len verejného práva.

Žalovaný tiež namieta, že postupom súdu prvého stupňa mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Žalovaný ako nepriviligovaný subjekt nie je oprávnený sám predložiť na ústavný súd návrh na začatie konania o súlade právnych predpisov. Takýto návrh môžu podať iba subjekty uvedené v článku 130 Ústavy SR. Preto návrh žalovaného podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O.s.p. a na postúpenie návrhu ústavnému súdu na zaujatie stanoviska je jediným zákonným zákonom ustanoveným postupom, ktorým sa žalovaný môže domáhať svojho práva na Ústavnom súde SR predložením návrhu na začatie konania o súlade právnych predpisov súdom konajúcim v tejto právnej veci. Podľa jeho názoru slová „ak sa súd domnieva“, použité na uvedenie prvej vety článku 144 ods. 2 Ústavy SR treba interpretovať extenzívne tak, že by tu postačovala relatívna pochybnosť konajúceho súdu o ústavnosti zákona. Je toho názoru, že súd musí vždy prerušiť konanie, ak sa splnia podmienky uvedené v druhej vete § 109 ods. 1 písm. b/ O.s.p..

Ak navrhovateľ predloží argumentáciu o nesúlade právneho predpisu s ústavou, zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, všeobecný súd by uplatnil kompetenciu rozhodnúť o merite ústavného sporu, ktorú nemá, ak by rozhodoval o tom, či uplatnené argumenty obstoja. Preto by mal návrhu účastníka vyhovieť a splniť svoju povinnosť uvedenú v § 109 ods. 1 písm. b/ O.s.p..

Preto navrhuje, aby krajský súd uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a konanie podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O.s.p. sám prerušil a návrh žalovaného postúpil ústavnému súdu na zaujatie stanoviska alebo, aby uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a konanie prerušil podľa § 109 ods. 2 písm. c/ O.s.p., pretože prebieha konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu alebo, aby podľa ust. § 221 ods. 1 a 2 O.s.p. uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalobkyňa v písomnom vyjadrení k odvolaniu nepopiera fundovanosť rozboru právnej problematiky a ani nepochybný význam pre žalovaného v inom konaní, namieta však, že vo veci tu riešenej nemá akýkoľvek význam ani zmysel. navrhuje preto rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdiť ako vecne správne.

Krajský súd ako odvolací súd prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.), podľa ust. § 212 ods. 1, 3 O.s.p. preskúmal rozhodnutie súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného proti rozhodnutiu o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O.s.p. nie je dôvodné.

Odvolací súd považuje za potrebné skonštatovať, že žalovaný napadol uznesenie súdu prvého stupňa v celom rozsahu, teda vrátane rozhodnutia o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p., aj keď v odvolaní neuviedol žiadne dôvody, pre ktoré napáda toto rozhodnutie.

Odvolací súd poukazuje na ust. § 202 ods. 3 písm. o/ O.s.p., podľa ktorého odvolanie nie je prípustné proti uzneseniu, ktorým sa zamietol návrh na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. Keďže proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné, odvolací súd podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietol odvolanie smerujúce proti výroku napadnutého uznesenia o zamietnutí návrhu žalovaného na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p..

Odvolací súd sa preto meritórne zaoberal iba odvolaním žalovaného proti výroku o zamietnutí jeho návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O.s.p.. Súd prvého stupňa rozhodoval o návrhu

žalovaného na prerušenie konania, ktorý bol obsiahnutý v písomnom podaní žalovaného z 13.7.2011 na č.l. 19 až 203 spisu.

Vzhľadom na skutočnosť, že súd prvého stupňa nerozhodoval o návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 2 písm. c/ O.s.p., odvolací súd nie je oprávnený sám rozhodovať o návrhu žalovaného na prerušenie konania podľa § 109 ods. 2 písm. c/ O.s.p. tak, ako to navrhuje v odvolacom návrhu.

Pokiaľ ide o rozhodnutie súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O.s.p., odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením uznesenia prvostupňového súdu (§ 219 ods. 2 O.s.p.) a k dôvodom uznesenia dodáva:

Ustanovenie § 109 ods. 1 písm. b/ O.s.p. upravuje prípad obligatórneho prerušenia Občianskeho súdneho konania v prípade, ak rozhodnutie vo veci závisí od takej prejudiciálnej otázky ktorú konajúci súd nie je oprávnený v konaní riešiť. Rovnako je súd povinný prerušiť konanie, ak pred rozhodnutím vo veci dospel k záveru, že všeobecne záväzný právny predpis, ktorý sa týka veci, je v rozpore s ústavou, zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná; v takomto prípade nasleduje postup podľa § 164 ods. 2 Ústavy SR, to znamená, že všeobecný súd podá návrh na začatie konania o súlade právnych predpisov, na základe článku č. 125 ods. 1 Ústavy SR.

Judikatúra Ústavného súdu SR vychádza z toho že povinnosť súdu prerušiť konania podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O.s.p. vzniká len vtedy, ak konajúci súd sám dospeje k takému právnemu názoru, že právny predpis, ktorý má aplikovať vo veci je v rozpore s právnym predpisom vyššieho stupňa právnej sily. Názov účastníka konania o tom, či daný predpis je alebo nie je v súlade s Ústavou SR, pritom relevantný nie je, rozhodujúce je presvedčenie konajúceho súdu o tom, či tu sú dôvody pochybovať o ústavnosti, či neústavnosti predpisu, ktorý má v danej veci aplikovať.

Jedine súd konajúci a rozhodujúci v občianskom súdnom konaní je oprávnený vec právne posúdiť podľa zásady » iura novit curia« a preto, ak súd prvého stupňa na prejednávanú vec nemieni aplikovať predpisy verejného práva, ktorých rozpor s ústavou žalovaný namieta, nie je tu dôvod na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O.s.p..

Preto odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne podľa § 219 ods. 1 O.s.p. vo výroku o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O.s.p..

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.